Lietas arhīva Nr. A42-02460-20/27
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:1204.A420246020.2.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 4.decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Karnīte,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts personas ar noteiktiem ienākumiem statuss un izsniegta izziņa par pieteicējas atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem statusam dzīvokļa jautājumu risināšanai.

Aprakstošā daļa

[1] 2020.gada 3.jūlijā pieteicēja /pers. A/ vērsās Rīgas Sociālajā dienestā (turpmāk – sociālais dienests) ar iesniegumu Nr.RSD-20-51889-pi *(lietas 24.lapa)*, lūdzot izvērtēt pieteicējas ienākumus un materiālo stāvokli un izsniegt izziņu par personas atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem statusam dzīvokļa jautājuma risināšanai piešķiršanai, un iesniedzot iztikas līdzekļu deklarāciju *(lietas 25. – 26.lapa)*.

Ar sociālā dienesta 2020.gada 14.jūlija lēmumu Nr.RSD-20-7634-lsi (turpmāk – Sākotnējais lēmums) nolemts atteikt noteikt pieteicējai atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem statusam un atteikt izsniegt izziņu par personas atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem statusam dzīvokļa jautājuma risināšanai *(lietas 11.lapa)*.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja Rīgas domes Labklājības departamentā (turpmāk – Departaments).

[2] Ar Departamenta 2020.gada 1.septembra lēmumu Nr.DL-20-330-ap (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts *(lietas 8. – 10.lapa)*, pamatojot to šādi.

[2.1] Kārtību, kādā Rīgas pilsētas pašvaldībā persona tiek atzīta par tiesīgu saņemt palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā un palīdzības sniegšanas kārtību, nosaka Rīgas domes 2015.gada 9.jūnija saistošie noteikumi Nr.153 „Par reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (turpmāk – Noteikumi Nr.153), kuru 2.10.apakšpunktā ir noteikts, ka persona ar noteiktiem ienākumiem ir denacionalizētās mājas īrnieks, kuras pēdējo trīs mēnešu vidējie ienākumi pēc nodokļu nomaksas vienai personai nepārsniedz 440 *euro* mēnesī, bet, ja dzīvojamo telpu īrē divas un vairāk personas, – vidējie ienākumi nepārsniedz 360 *euro* mēnesī vienai personai un kuru naudas līdzekļu un vērtspapīru uzkrājumi nepārsniedz piecu mēnešu minimālās darba algas apmēru.

[2.2] Atbilstoši Noteikumu Nr.153 2.pielikuma „Personu ar noteiktiem ienākumiem ienākumu deklarēšana" 1.punktam palīdzības dzīvokļa jautājumu risināšanā pieprasītājs, lai novērtētu personas ienākumu atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem ienākumu līmenim, vēršas sociālajā dienestā ar iesniegumu, deklarē iepriekšējo trīs mēnešu ienākumus un iesniedz ienākumus apliecinošus dokumentus.

[2.3] Ministru kabineta 2010.gada 30.marta noteikumu Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu" (turpmāk – Noteikumi Nr.299) 13.1.apakšpunktā noteikts, ka deklarācijā norāda ienākumus no darba un saimnieciskās darbības un citus ienākumus, un saņemtos maksājumus par pēdējiem pilniem trim kalendāra mēnešiem pirms šo noteikumu 3.punktā minētā iesnieguma iesniegšanas saskaņā ar deklarācijas 2.1.apakšpunktā norādītajiem ienākumu veidiem.

[2.4] Saskaņā ar datiem Rīgas domes Vienotās informācijas sistēmas lietojumprogrammā Sociālās palīdzības administrēšanas sistēmā (SOPA) un pieteicējas iesniegto konta izrakstu vērtējamā laika periodā (t.i., aprīlī, maijā un jūnijā) pieteicējas ienākumi pēc nodokļu nomaksas ir pieteicējas vecuma pensija 424,22 *euro* un piemaksa pie pensijas 28,89 *euro* mēnesī. Tādējādi pieteicējas vidējie ienākumi mēnesī ir 453,11 *euro* mēnesī, kas pārsniedz noteikumu Nr.153 2.10.apakšpunktā noteikto vidējo ienākumu līmeni mēnesī vienai personai (440 *euro*). Līdz ar to sociālais dienests pieņēma lēmumu atteikt noteikt pieteicējai atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem statusam un atteikt izsniegt izziņu par personas atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem ienākumu līmenim dzīvokļa jautājumu risināšanai.

[2.5] Attiecībā uz pieteicējas norādīto, ka, lai arī viņai ir palielinājies pensijas apmērs, tas nesedz inflācijas un dzīves dārdzības pieaugumu, turklāt ir augušas izmaksas par izdevumiem saistītiem ar veselības stāvokļa uzturēšanu, departaments norādījis, ka tiesību normas precīzi nosaka kārtību, kādā ir jāvērtē ģimenes (personas) ienākumi un materiālais stāvoklis. Saskaņā ar noteikumu Nr.153 2.pielikuma 1.punktu pieteicējai kā palīdzības dzīvokļa jautājumu risināšanā pieprasītājai, ir jādeklarē iepriekšējo trīs mēnešu ienākumi sociālajā dienestā. Sociālais dienests savukārt novērtē pieteicējas ienākumus un materiālo stāvokli, vadoties pēc Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 5.panta trešās daļa 2.punkta, Noteikumu Nr.299 13., $13.^2$, $13.^3$ un 14.punkta nosacījumiem.

[2.6] Departaments norādījis, ka tiesību normas nenosaka to, ka, iestājoties kaut kādiem objektīviem apstākļiem, ir iespēja samazināt vidējo

ienākumu līmeņa apmēru. Kā arī ne sociālais dienests, ne departaments nav tiesīgi mainīt Noteikumu Nr.153 2.10.apakšpunktā noteikto ienākumu līmeni un palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā nav departamenta kompetencē.

[2.7] Pārbaudot pieteicējas vidējo ienākuma līmeņa mēnesī aprēķinu, departaments secinājis, ka sociālais dienests ir aprēķinājis un izvērtējis pieteicējas ienākumus atbilstoši iepriekš minēto tiesību normu nosacījumiem.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja to pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā *(lietas 4. – 6.lapa)*.

Pieteicēja uzskata, ka Lēmums nav pamatots un ir atceļams, jo viņa ir otrās grupas invalīde, kas dzīvo viena denacionalizētā namīpašumā. Kopš 2007.gada pieteicēja saņem palīdzību no sociālā dienesta un līdz pat šim brīdim ir atbildusi visiem Noteikumu Nr.153 nosacījumiem, lai viņai tiktu piešķirta palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā. Tāpat pieteicēja vienmēr savlaicīgi iesniegusi sociālajam dienestam informāciju par viņas ienākumiem. Turklāt pieteicējas veselība pasliktinās un arvien vairāk ienākumu tiek iztērēti medikamentu iegādei, tādējādi nepamatots ir sociālā dienesta un departamenta arguments, ka pieteicējai pensiju indeksācijas rezultātā ir paaugstinājušies ikmēneša ienākumi. Vienlaikus pieteicēja vērš uzmanību, ka, viņasprāt, Rīgas domes institūcijām ir jāmaina, proti, jāpalielina, pirms pieciem gadiem noteiktais ienākumu līmenis.

[4] 2020.gada 23.oktobrī tiesā saņemts departamenta paskaidrojums par pieteikumu *(lietas 16. – 19.lapa)*, kurā departaments norāda, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms. Departaments iesniegtajos paskaidrojumos nemaina savu viedokli, kādu izteicis jau pārsūdzētajā Lēmumā, papildus norādot turpāko.

[4.1] Atbilstoši Noteikumu Nr.153 4.punktam personai, kura vēlas saņemt palīdzību, viena mēneša laikā pēc iesnieguma iesniegšanas Rīgas domes Mājokļu un vides departamentā jādeklarē ienākumi un materiālais stāvoklis sociālajā dienestā, lai saņemtu izziņu par atbilstību maznodrošinātas personas (ģimenes) statusam vai personas (ģimenes) ar noteiktiem ienākumiem statusam saskaņā ar Noteikumu Nr.153 2.pielikuma nosacījumiem. Tādējādi sociālais dienests nepieņem lēmumu par palīdzības sniegšanu (atteikumu) personai (ģimenei), sociālais dienests tikai izvērtē personas (ģimenes) ienākumus un materiālo stāvokli.

[4.2] Noteikumu Nr.299 14.punkts noteic, ka par ienākumiem šo noteikumu izpratnē nav uzskatāmi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 5.pantā minētie ienākumi, kā arī pašvaldības iepriekš izmaksātie sociālās palīdzības pabalsti un sociālās garantijas bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās, kā arī naudas līdzekļi, kas iegūti no labdarības fondiem, studējošā kredīts un sociālo kampaņu rezultātā gūtais materiālais labums.

[4.3] Secīgi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 5.panta trešās daļas 2.punktā noteikts, ka, novērtējot klienta materiālos resursus, par ienākumiem neuzskata ģimenes valsts pabalstu un piemaksas pie šā pabalsta, bērna invalīda kopšanas pabalstu, pabalstu invalīdam, kuram nepieciešama kopšana, pabalstu par asistenta izmantošanu, pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai invalīdam, kuram ir apgrūtināta pārvietošanās, pabalstu ar celiakiju slimam bērnam, pabalstus bērna piedzimšanas un personas nāves gadījumā, kā arī šajā likumā noteiktos pašvaldības sociālās palīdzības pabalstus.

[4.4] Ņemot vērā iepriekš norādīto, secināms, ka tiesību normas precīzi nosaka kārtību, kādā ir jāvērtē personas ienākumi, tostarp, tiesību normās ir precīzi noteikts, kādi ienākumi normatīvo aktu izpratnē nav uzskatāmi par ienākumiem.

[4.5] Tāpat norādāms, ka ne departaments, ne sociālais dienests nav tiesīgs lemt par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā. Šis jautājums ir Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta kompetencē. Saskaņā ar SOPA datiem, Rīgas domes Mājokļu un vides departaments vēl nav pieņēmis lēmumu par pieteicējas izslēgšanu no rindas dzīvokļa jautājuma risināšanai.

[5] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.^{1}panta pirmajai daļai, administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Tā kā lietas dalībnieki nav lūguši izskatīt administratīvo lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē un tiesa atzīst, ka lietā ir pietiekami lietas materiālu lietas izskatīšanai pēc būtības, konkrētā administratīvā lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas materiālos esošos pierādījumus to savstarpējā kopsakarībā ar tiesību normām, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms turpmāko apsvērumu dēļ.

[7] Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja vēlas, lai viņai tiktu piešķirts personas ar noteiktiem ienākumiem statuss un par to tiktu izsniegta izziņa.

Tāpat no lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja minēto prasījumu saista ar dzīvokļa jautājumu risināšanu, jo, neiegūstot personas ar noteiktiem ienākumiem statusu, viņai būs liegta iespēja no Rīgas pilsētas pašvaldības saņemt palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā.

[8] Rīgas pilsētas pašvaldībā palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā kārtību regulē Noteikumi Nr.153.

Atbilstoši minēto noteikumu 4.punktam personai, kura vēlas saņemt palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, viena mēneša laikā pēc iesnieguma iesniegšanas Rīgas Sociālajā dienestā vai citas pašvaldības sociālajā dienestā jādeklarē ienākumi un materiālais stāvoklis izziņas par atbilstību maznodrošinātas personas (ģimenes) statusam vai saskaņā ar noteikumu 2.pielikuma nosacījumiem personas (ģimenes) ar noteiktiem ienākumiem statusam saņemšanai. Savukārt atbilstoši Noteikumu Nr.153 2.pielikuma 1.punktam palīdzības dzīvokļa jautājumu risināšanā pieprasītājs, lai novērtētu personas ienākumu atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem ienākumu līmenim, vēršas sociālajā dienestā ar iesniegumu, deklarē iepriekšējo trīs mēnešu ienākumus un iesniedz ienākumus apliecinošus dokumentus.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.153 2.pielikuma 8.punktu sociālais dienests, pamatojoties uz ienākumu deklarāciju, pieņem lēmumu par pieprasītāja ienākumu atbilstību/neatbilstību šo saistošo noteikumu 2.10.apakšpunktā minētajam ienākumu līmenim un izsniedz šo faktu apliecinošu izziņu.

Minēto noteikumu 2.10.apakšpunkts noteic, ka persona ar noteiktiem ienākumiem ir denacionalizētās mājas īrnieks, kura pēdējo trīs mēnešu vidējie ienākumi pēc nodokļu nomaksas vienai personai nepārsniedz 440 *euro* mēnesī, bet, ja dzīvojamo telpu īrē divas un vairāk personas, – vidējie ienākumi nepārsniedz 360 *euro* mēnesī vienai personai un kuru naudas līdzekļu un vērtspapīru uzkrājumi nepārsniedz piecu mēnešu minimālās darba algas apmēru.

Tādējādi secināms, ka, lai personu atzītu par personu ar noteiktiem ienākumiem un par to izsniegtu izziņu, sociālajam dienestam attiecībā uz denacionalizētās mājas īrnieku ir jākonstatē, ka vienas personas (atsevišķi dzīvojošas) vidējie ienākumu pēc nodokļu nomaksas trīs mēnešu periodā nepārsniedz mēnesī 440 *euro* vai, ja dzīvojamo telpu īrē divas un vairāk personas, 360 *euro*.

[9] Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja 2020.gada 3.jūlijā vērsusies sociālajā dienestā ar iesniegumu Nr.RSD-20-51889-pi *(lietas 24.lapa)*,

lūdzot izvērtēt pieteicējas ienākumus un materiālo stāvokli atbilstībai personas ar noteiktiem ienākumiem statusam, un iesniegusi iztikas līdzekļu deklarāciju par laika periodu no 2020.gada 1.aprīļa līdz 2020.gada 30.jūnijam, proti, 3 mēnešu periodu.

Tiesa no lietas materiāliem konstatē, ka lietā nav strīda, ka pieteicēja ir denacionalizētās mājas īrnieks un viņa ir atsevišķi dzīvojoša persona.

Kā izriet no iztikas līdzekļu deklarācijas, pieteicēja deklarējusi, un par ko lietā arī nav strīda, ienākumus no vecuma pensijas un piemaksas pie pensijas 1 359,33 *euro* apmērā jeb 453,11 *euro* mēnesī.

Tādējādi, tā kā Noteikumu Nr.153 2.10.apakšpunktā noteiktais maksimāli pieļaujamais ienākumu līmenis atsevišķi dzīvojošai personai ir 440 *euro* mēnesī, bet pieteicējas vidējie ienākumi 453,11 *euro*, konstatējams, ka pieteicējas vidējie mēneša ienākumi pārsniedz Noteikumu Nr.153 2.10.apakšpunktā noteikto pieļaujamo ienākumu līmeni personas ar noteiktiem ienākumiem statusa noteikšanai.

Līdz ar to secināms, ka Departaments pamatoti konstatējis, ka pieteicēja neatbilst tiesību normā noteiktajām prasībām, lai viņu atzītu par personu ar noteiktiem ienākumiem, tādējādi nav pamata izsniegt pieteicējai attiecīgu izziņa par viņas atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem statusam.

[10] Papildus tiesa vērš pieteicējas uzmanību tam, ka lēmuma par palīdzības saņemšanu dzīvokļa jautājuma risināšanai nav Labklājības departamenta kompetencē, bet gan atbilstoši Noteikumu Nr.153 7.punktam Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta kompetencē un risināms cita administratīvā procesa ietvaros, ja attiecībā uz pieteicēju Rīgas domes Mājokļu un vides departaments pieņems kādu lēmumu saistībā ar palīdzības saņemšanu dzīvokļa jautājuma risināšanai.

Turklāt, kā atzinis Senāts, personas reģistrēšana palīdzības saņemšanai vēl nenozīmē noteiktas palīdzības saņemšanu. Ar reģistrācijas brīdi persona tikai tiek atzīta par tādu, kurai ir tiesības saņemt attiecīgu palīdzību. Tāpēc pirms palīdzības reālas sniegšanas pašvaldība jebkurā brīdī ir tiesīga pārbaudīt, vai palīdzība joprojām ir reāli nepieciešama, tostarp, vai apstākļi joprojām ir tādi, ka persona atbilst palīdzības sniegšanas kritērijiem *(sk. Augstākās tiesas 2012.gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. SKA-104/2012 7.punktu)*. Turklāt arī tiesisko apstākļu maiņa laikā, kamēr persona ir reģistrēta palīdzības reģistrā, var būt pamats, lai pārvērtētu personas atbilstību tiesību normās noteiktajiem kritērijiem. Šāda izpratne atbilst sociālās palīdzības sniegšanas principiem *(sk. Augstākās tiesas 2013.gada 20.septembra sprieduma lietā Nr. SKA–157/2013 6 punktu)*.

Tas ir, Rīgas domes Mājokļu un vides departamentam pirms attiecīga lēmuma pieņemšanas jāpārbauda visi aktuālie dati attiecībā uz palīdzības pieprasītāju, turklāt izziņas neesība par palīdzības pieprasītāja atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem statusam var nebūt vienīgais apstāklis, lai Rīgas domes Mājokļu un vides departaments pieņemtu palīdzības prasītājam nelabvēlīgu lēmumu. Tāpat jāņem vērā, ka, pat ja šobrīd pieteicēja neatbilst personas ar noteiktiem ienākumiem statusam, tas nenozīmē, ka brīdī, kad Mājokļu un vides departaments lems par palīdzības sniegšanu dzīvokļa jautājuma risināšanai, var būt mainījušies lietas faktiskie apstākļi un pieteicēja var atbilst tiesību normās noteiktajiem kritērijiem, lai viņu atzītu par personu ar noteiktiem ienākumiem.

[11] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst Lēmumu par tiesisku, bet pieteicējas pieteikumu par noraidāmu.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts personas ar noteiktiem ienākumiem statuss un izsniegta izziņa par pieteicējas atbilstību personas ar noteiktiem ienākumiem statusam dzīvokļa jautājumu risināšanai.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Karnīte